

S z ö v e g é r t é s v e r s e n y

2024. április 30.

8. osztály

Név: _____

Iskola: _____

Elért pontszám:

p /

Hasznos tudnivalók!

1. 45 perc áll a rendelkezésedre!
2. Tollal dolgozz!
3. Nyugodtan dolgozz a szövegben!
4. Helyesíráásra ügyelj, mert figyelembe vesszük!
5. Ügyelj a külalakra, a szépíráásra!

Nagyon jó munkát kívánunk!

Kárpáti János kántortanító segítségével sokan barátokoztak meg a vízzel

Siófoki szobrának felirata alapján Szekrényessy (Székelyhidi) Kálmán volt a Balaton első átúszója, 1890. augusztus 29-én. Szekrényessy Kálmán Balatonfüredről a Sió torkolatáig úszott anno, tette nyomán pedig ezt a napot a hazai úszósport születésnapjának is tekintjük. A sportember a túlparton büszkén mondta el: „Hazafias kötelességemnek tartottam e távúszás által a Balatont ösmertebbé tenni.”

Keszthelyen, a szigetfürdőben is lehetett úszást tanulni annak idején: Illy József polgári iskolai tanár, majd Ujlaky Mátyás elemi iskolai tanító után 1893 és 1913 között Kárpáti János gyenesdiási kántortanító oktatta az alapokat. Ő a Dunai Nemzeti Uszodában úszómesteri oklevelet szerzett, és két vetélytársat megelőzve nyerte el az állást. Barátai gyakran az orra alá dörgölték, milyen könnyű pénzkeresethez jutott. Nyaranta minden reggel 8-tól este 6-ig 50-60 tanítvánnyal foglalkozott, a 6 évesektől az 50-es korosztályig. Két hónap alatt több jövedelemre tett szert, mint az éves tanítói fizetése. Cserébe rúddal emelgette a „kövér asszonyokat”, illetve makrancos, ügyetlen tanítványokkal vesződött a tűző napon. Szent István napján úszóversenyeket rendezett, ami idővel nemzetközi szintre emelkedett.

Kárpátit bevásárolták az 1897-es, Balatonfüred és Siófok között megrendezett Balaton-átúszás zsűrijébe. Jól ismerte a keszthelyi indulót, Ejury Lajos gyógyszerészt. A viadalt Gräfl Károly nyerte meg, aki életében összesen hétszer érte el ezt a sikert. A tó iránti rajongása miatt nevét később Balatonira változtatta. A versenyen második lett Ejuri, aki a következő évben keményebben edzett. Nagy reményekkel ereszkedhetett augusztus 8-án Füreden a Stefánia Yacht Egylet csónakházánál a vízbe hetedmagával, köztük két hölgygel. Az indulók sorban adták fel a versenyt a 14,7 kilométeres távon a szemből érkező hullámverés miatt. Mindenki Gräfl Károly újabb győzelmére fogadott, ő pedig ennek megfelelően 3 km-es előnnyel közelített a Sió torkolatában lévő célhoz. Ám hiába figyelmeztették lassabb haladásra, mindent kiadott magából. A parttól 2 km-re kimerültsége miatt kérte a konyakosüveget, amiben még fél liter lehetett. Mind megitta, és újult erővel úszni kezdett – de visszafelé. Nem sikerült a helyes irányba fordítani, majd a víz alá is került, így ki kellett menteni. A kísérők Ejuryt is felszólították a verseny feladására, ám ő végül 9 óra 10 perc úszás után, kimerülten megérkezett a célba. Nyakába akasztották a tenyéryi aranyérmeket a Balaton Bajnoka címmel kihímzett szalaggal együtt. Később hivatása elszólította a városból, többek között a mosonmagyaróvári Gazdasági Akadémia kémiatanára lett. A keszthelyi Szent Miklós temetőben nyugszik 1965 óta.

Kárpáti János folytatta az úszásoktatást, de még illemtanórát is tartott Kacsóh Pongrác zeneszerzőnek, aki „elfelejtette” betartani a férfiak és nők külön fürdésére vonatkozó szigorú rendeletet. A Keszthely-Tapolca vasút 1904-es építésekor merült fel Kárpátiban a gyenesdiási fürdő létesítésének ötlete, az akkor 320 méteres nádas átvágásával. Megnyerte az ügynek a szőlősgazdákat, 20 korona értékű részesjegyeket bocsátott ki ezer korona értékben. Sok utánjárással sikerült az uradalmi birtokból 13 méter széles sávot kapni az út kialakításához, amit a helybeliek töltöttek fel keserves munkával. 1906-ban megalakult a Fürdőegyesület, és felavatták a fürdőt, ahová kabinokat is építettek. Kárpáti János 34 évet tanított Gyenesdiáson, ahol 1953-ban bekövetkezett haláláig lakott. A hálás utókor róla nevezte el a település általános iskoláját és Diáson, a strandfürdő előtti közösségi teret, a Kárpáti korzót is.

(Forrás: Góth Imre Árpád, zaol.hu/2020/08)

1. Válaszolj a kérdésekre a szöveg alapján!

Milyen műfajú az írás? _____
Ki a szerzője? _____
Hol jelent meg? _____
Mikor jelent meg? _____
Mi a témája? _____

4p /

2. Egészítsd ki a hiányos mondatokat az újságcikk alapján!

A hazai _____ születésnapjának
_____ -ét tekintjük.
Keszthelyen a _____ lehetett _____
tanulni , _____ 8-tól _____
Kárpátitól. Az 1897-es _____ zsűrijébe is
bekerült . Ebben az évben a versenyt _____
nyerte meg. A következő évben
_____ indultak a versenyen és _____ is
volt köztük.
_____ a kántortanító nevéhez fűződik a
_____ megalapítása. Emlékére nevezték el a
_____ és a strand
előtti _____ is a
_____ nevet kapta.

15 p/

3. A következő nevekhez milyen foglalkozás párosítható? Írd a nevek mellé a megfelelő számot!

Újlaky Mátyás _____	1. zeneszerző
Illy József _____	2. gyógyszerész
Kárpáti János _____	3. kántortanító
Ejry Lajos _____	4. elemi iskolai tanító
Kacsóh Pongrác _____	5. polgári iskolai tanár

5 p/

4. Melyik településhez kötődnek a következő dolgok? Írd melléjük a helységnevet!

Stefánia Yacht Egylet : _____

Fürdőegyesület : _____

Gazdasági Akadémia : _____

Szent Miklós temető : _____

Szekrényessy -szobor : _____

5 p/

5. Igaz vagy hamis? Írd az állítások mellé! Igaz=I , hamis=H

_____ Szent István napján volt az első Balaton-átúszás.

_____ Ejury 1865-ben halt meg.

_____ Gräfl Károlyt kimerültség miatt ki kellett menteni.

_____ Kacsóh Pongrác nem tartotta be a nemek „különfürdőzésének” szabályait .

_____ Balatonfüredtől Siófokig 14,7 km a távolság.

_____ Gräfl hétszer nyerte meg az átúszást.

6 p/

6. Mit jelentenek a cikk kiemelt kifejezései? Írd le másképpen, magyarázd meg!

 az orra alá dörgölték: _____

 könnyű pénzkeresethez jutott : _____

 korzó: _____

 temetőben nyugszik: _____

4 p/

7. Számozással állítsd sorrendbe a táborozáson való részvétel eseményeit!

- _____ A közösségi teret a kántortanítóról nevezik el.
_____ Gräfl Károly 3 km-es előnnyel közelít a Sió torkolathoz.
_____ Székelyhidi átússza a Balatont.
_____ Kárpáti rúddal emelgeti a „kövér” asszonyokat.
_____ Illy József a szigetfürdőn oktat.
_____ Megépül a Keszthely-Tapolca vasútvonal.
_____ Ejjury nyakába akasztják a szalagot.

8 p/

Elérhető: 47 pont Elért:

Miért népszerű a pálmaolaj? Párosítsad a mondatfeleket!

1. Elsősorban azért, mert olcsó,
2. Másrészt főként fejlődő országokban termesztik,
3. A felhasználását illetően vannak előnyei:
 - A. ahol olcsó a munkaerő, és a környezetvédelmi szabályozások gyakran hiányosak.
 - B. ami annak köszönhető, hogy egyrészt az olajpálma egy nagyon hatékonyan termeszthető növény, ami azt jelenti, hogy egységnyi területen több olajat vagy zsírt nyerhetünk belőle, mint például a repceből vagy a napraforgóból.
 - C. szobahőmérsékleten félig szilárd halmazállapotú, nehezebben „ég meg”, mint például a napraforgóolaj, tehát tovább használható. Továbbá egyesek szerint egészségesebb, mint a napraforgó és a repceolaj.

1. _____ 2. _____ 3. _____

3 p/

Országbérlet, kedvezményes (tanulóknak, nyugdíjasoknak)

Mire érvényes?

Az érvényességi idején belül korlátlan számú utazásra jogosít.

A bérletet nappali vagy esti munkarend szerinti oktatásban tanuló diákok használhatják magyar diákigazolvánnyal, továbbá az ellátottak utazási utalványával rendelkező személyek.

Hol érvényes?

Az egész ország területén szinte minden BKK járatra, a környéki és helyközi buszokra, a HÉV-ekre valamint a meghatározott vonatokra is. Ez a bérlet nem érvényes a 100E Repülőtéri Expressz járatain.

Az országbérlet Magyarország közigazgatási területén használható utazásra a következők szerint:

- Budapesten a 1-99, 101-299, 900-999, M1, M2, M3, M4, D14 vonalakon,
- a MÁV-START Zrt. és a GySEV Zrt. vasúti közszolgáltatásában a 2. osztályon (helyjegyes vonaton/kocsiban vagy 1. osztályon/prémium kocsiban a helyjegyet, kiegészítő díjat megfizetve),
- a MÁV-HÉV Zrt. járatain,
- a környéki autóbuszjáratokon,
- a Volánbusz Zrt. helyközi autóbuszjáratian és néhány további autóbuszos közszolgáltató helyközi autóbuszjáratian. A további szolgáltatók a következők: G-Busline Kft. (Budapest–Lenti), Trans-Tour 90 Kft. (Budapest–Beregsurány), Trans-Vonal Kft. (Nyíregyháza–Balsa), Weekendbus Közlekedési Zrt. (Budapest–Csömör),
- az esztergomi és zalaegerszegi városi buszjáratokon.

Érvényesítés papír alapú bérlet esetén

Megvásárlás után külön érvényesítést nem igényel.

Érvényesítés digitális bérlet esetén A metróbejáratnál és az első ajtós felszállásnál ellenőrzéskor olvasd be a QR kódot vagy a Budapest GO alkalmazás használata esetén tartsd a telefonodat az NFC matrica elé.

1. Húzd alá a helyes választ az ismertetőben a megjelölt színnel!

- ✓ Hány utazásra érvényes? (kék)
- ✓ Mivel kell rendelkezni az érvényességéhez? (zöld)
- ✓ Mely vidéki városok buszjáratain érvényes? (barna)

5 p/

2. Egészítsd ki a hiányos mondatokat a szöveg alapján!

A _____ bérletet azon _____ használhatják, akik
_____ vagy _____ oktatásban tanulnak.
Érvényes Magyarország _____ területén.
Létezik papír alapú és _____ változata is.

5 p/

3. Az országbérlet alapján válaszolj a kérdésekre!

- ✎ Meddig tart a bérlet érvényességi ideje? _____
- ✎ Mi a tulajdonos diákigazolványának a száma? _____
- ✎ Mennyi a bérlet árának ÁFA tartalma? _____
- ✎ Mennyibe kerül a bérlet? _____
- ✎ Hányszor használhatod? _____

5 p/

4. Keretezd be, mi nem jellemző az országbérletre!

GYSEV Zrt. is elfogadja – csak papíralapon lehet vásárolni –
osztálykiránduláson is használható – egyetemisták is használhatják – 100 E
járatra is érvényes – Pécssett is utazhatsz vele – metrójáratokra is érvényes

7 p/

5. 12 fős baráti társasággal vonattal utaztok Budapestre. A társaságból 8 fő már elmúlt 14 éves. Mennyibe fog kerülni a 12 főnek a kirándulás útiköltsége összesen? Válaszodat indokold is meg!

4 p/

Elérhető: 26 p Elért: